

Kedves Olvasó!

245 évvel ezelőtt, 1780. január 1-jén jelent meg Pozsonyban az első magyar nyelvű újság, a Magyar Hírmondó Ráth Mátyás szerkesztésében. Az első magyar nyelvű gazdasági szakfolyóiratot, a Magyar Újságot pedig 1796-ban adták ki Bécsben. Mindkét lap szellemi színvonalát, arculatát és eszmei irányultságát a szerkesztők, Ráth Mátyás, illetve Pethe Ferenc személye határozta meg, akik progresszív módon tágították a hazai társadalom látókörét, helyet adtak a felvilágosodás eszméinek, állást foglaltak a gazdasági és társadalmi fejlődés szükségessége mellett. A Pénzügyi Szemléhez hasonlóan a folyóiratokban tudományos írások, viták, külföldi példákra hivatkozások, könyvismertetések és tudósítások jelentek meg.

Amikor két évvel ezelőtt az Állami Számvevőszék átadta a Pénzügyi Szemle kiadói és tulajdonjogát a Budapesti Corvinus Egyetemnek, és megbízták a főszerkesztői teendők ellátásával, egyrészt szerettem volna Ráth Mátyásék nyomdokaiba lépni, másrészt folytatni kívántam a lap hetvenéves hagyományát a közpénzügyekhez kapcsolódó tanulmányok kétnyelvű közlésével. Aggódalmaim és félelmeim elsősorban azért voltak, hogy vajon küldenek-e majd a szerkesztőségbe hazai és külföldi szerzők megfelelő számú és színvonalú írásokat? Lesznek-e lektorok, akik díjazás nélkül, határidőre elkészítik a véleményüket? Érdeklík-e majd az olvasót az újonnan indított rovatok: az interjúk, a vitaindítók, a konferencia beszámolók és a recenziók? Sajnos a Nobel-díjas közgazdászok továbbra is inkább az Economistben publikálnak, és a lektori felkérésekre is többször érkezik visszautasítás. Ugyanakkor nagyon sok értékes tanulmányt tudtunk közzétenni a „második vonalból”. Szép számú reakciót kaptunk az eddig meghirdetett két vitatémánkra, az inflációra és a versenyképességre. Interjúalanyaink mindig őszintén osztották meg gondolataikat, hitvallásukat. Folyamatosan érkeznek biztató visszajelzések itthonról és külföldről is a megjelent publikációkkal kapcsolatosan. Reméljük, hogy a mostani számunk tartalmát is érdekesnek és hasznosnak ítélik majd, amelynek elolvasásához itt, az Előszóban szeretném felkeltetni minden kedves Olvasó érdeklődését.

Első tanulmányunk a gazdaságtudományi folyóiratok besorolásával foglalkozik, és szerzői arra a következtetésre jutottak, hogy SCImago adatbázisból származó folyóiratlisták egyes részterületei között jelentős eltérések vannak az SJR értékek tekintetében, amely hatással lehet a kutatók publikációs stratégiájára és az egyetemi rangsorokra is. A szerzők által alkalmazott ANOVA (Analysis of Variance) módszer széles körben használt statisztikai eszköz, amely populációk vagy adathalmazok átlagának egyezőségét vagy azok közel azonos voltát vizsgálja, és kiemeli a varianciaanalízis módszertanának és a Post hoc elemzési eljárások használatának szükségességét.

Második tanulmányunk a vezető európai vállalatok 2020 és 2024 közötti nyílt piaci részvény visszavásárlási bejelentéseinek piaci reakcióit, a részvényárfolyamokra gyakorolt hatásait mutatja be. Kiderül, hogy pénzügyi és gazdaságpolitikai bizonytalanságok esetén a visszavásárlási bejelentések csak akkor sugároznak bizalmat a befektetők számára, ha a tőkeszerkezet a részvénytranzakciók után is alacsony koc-

kázati szinten marad. Ilyenkor átmeneti fedezeti pozíciót is kínálnak a részvényárfolyamok esésével szemben.

Harmadik tanulmányunk szerzői OLS modell és kvantilis regresszió segítségével elemzik az ESG besorolás hatását a befektetési alapok hozamaira és költségeire. A kutatók arra a következtetésre jutottak, hogy a fenntarthatósági elvek figyelembevétele a hozamokra negatívan hat, míg a költségekre nincs hatása. Az ESG minősítés bevezetését azoknak az alapoknak érdemes mérlegelni, ahol az alacsonyabb hozam nem befolyásolja jelentősen a befektetési célok elérését, vagy ahol a befektetői attitűd a társadalmi felelősségvállalás érvényesítését és a fenntarthatósági célok elérését részesíti előnyben, és a befektető hajlandó a profit egy részéről lemondani.

Negyedik tanulmányunk a több (állami, foglalkoztatói és egyéni) pillérre épülő európai uniós nyugdíjrendszerek struktúráját elemzi klaszteranalízis segítségével. A szerző szerint a hatékony, fenntartható és méltányos nyugdíjrendszer legfontosabb előfeltétele az egyéni számlás nyilvántartás bevezetése. A magyar nyugdíjrendszer megreformálása keretében mielőbb vissza kell állítani egy önálló pénzügyi alapot, amely átláthatóvá és érthetővé teszi a teljesítéseket és az általa szerzett jogosultságokat, és megalapozza a járulékok meghatározását. Át kell alakítani az indexálás módszertanát, és automatizmusokat kell beépítenie a rugalmas ellenállóképesség megteremtése érdekében.

Ötödik tanulmányunk egy különleges csemege azon olvasóink számára, akik a pénzügyi rendszerek rugalmassága, a válságkezelés és az intézményi alkalmazkodás iránt érdeklődnek, mivel a szerzők a rendkívüli körülmények közötti ukrán bankrendszer ellenálló képességének, válság alatti, elhúzódó konfliktusok közötti stabilitásának, az alapvető pénzügyi funkciók fenntartásának magyarázatára keresik a választ. Átfogó elemzést nyújtanak a nemzetközi pénzügyi támogatási mechanizmusokról és a kormányzati programokról. Azonosítanak egy háromfázisú alkalmazkodási modellt, meghatározzák a kettős intézményi plaszticitás fogalmát, és kidolgozzák a stratégiai alkalmazkodás hét, egymást kiegészítő megközelítését.

Hatodik tanulmányunk a közhatalommal való visszaélés, a korrupciós hatásmechanizmusát vizsgálja tíz dél-kelet ázsiai ország, köztük Vietnam költségvetési bevételeire és kiadásaira. Feltárásra kerülnek az infláció ok-okozati összefüggései és a korrupció megelőzésére tett intézkedési javaslatok. A regresszióelemzés eredményei azt mutatják, hogy tíz délkelet-ázsiai ország esetében a korrupciós indexnek csak a költségvetési bevételekkel van szignifikáns pozitív kapcsolata, míg a kormányzati kiadásokkal nincs.

E tanulmány közlésével egy újabb diskurzust szeretnénk elindítani a korrupció témakörében, amelyhez várjuk olvasóink véleményét, szempontjait, hozzászólásait.

Folyóiratunk mostani számának interjúalánya Báger Gusztáv közgazdász, költő és egyetemi tanár, aki 86 évvel ezelőtt született a Vas vármegyei Csörötneken. Munkásságát a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével, Bertha Bulcsu-éremmel és József Attila-díjjal is elismerték. Az interjú magas szakmai színvonalával és kiváló irodalmi stílusával lapunk hét évtizedes történetének legfigyelemreméltóbb írásai közé tartozik.

Részletesen beszámolunk az elmúlt ősszel megrendezett 10. AIB-CEE Chapter nemzetközi konferenciáról, amelyen számos neves hazai és külföldi előadó – köztük

Jean-François Hennart, Roger Strange és Rob van Tulder – összegezte a válságokkal és bizonytalanságokkal teli korunk üzleti kihívásait és realitását, érintve a nemzetköziesedést, a digitalizációt, a fenntartható fejlődést, a versenyképességet és a migráció kérdéskörét.

Könyvszemlénkben két kiadványt is szeretnénk a tisztelt Olvasó figyelmébe ajánlani. Az első Báger Gusztáv *Korrupció* című könyve, amely tudományos igényességgel elemzi a korrupció okait, társadalmi-gazdasági viszonyait, kihívásait és a korrupció elleni küzdelem színtereit.

A második pedig Pogátsa Zoltán *Digitális kapitalizmus* című könyve, amely egy elmélyült és elgondolkodtató elemzést nyújt a technológiai innováció társadalmi, gazdasági és etikai hatásairól, következményeiről. ■

Lukács János
főszerkesztő